

Nasjonalt kvalitetsindikatorsystem: Kvalitetsindikatordefinisjon

Legemiddelgjennomgang hos beboere på sykehjem	
1. Definisjon	Andel beboere (67 år eller eldre) på langtidsopphold på institusjon som har fått legemiddelgjennomgang i løpet av siste 12 måneder.
2. Sektor	Primærhelsetjenesten
3. Fagområde	Kommunale helse- og omsorgstjenester
4. Type	Prosess
5. Dimensjon av kvalitet	Trygge og sikre
6. Måleområde	Følger anbefalinger
Godkjenning	
7. Dato publisert første gang	20.06.2019
8. Revisjonshistorikk	1.0 - juni 2017: Etablert som ny kvalitetsindikator. 2.0 - juni 2019: Overgang fra IPLOS-registeret til KPR som datakilde. 3.0 – okt 2022: Måltallene er revidert. Mer informasjon under punkt 23.
Faglig begrunnelse/målsetting	
9. Begrunnelse for valg	Stadig flere eldre har mange sykdommer og bruker flere legemidler samtidig. Ved å bruke flere legemidler samtidig øker sannsynligheten for feilmedisinering, unødvendig bruk og uheldige kombinasjoner. Eldre er særlig sårbare for bivirkninger og legemiddelrelaterte problemer, og undersøkelser viser at hele tre av fire pasienter i sykehjem har ett eller flere legemiddelrelaterte problemer (1,2). Etter Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp (§5a. Legemiddelgjennomgang i sykehjem) (3) skal virksomheten sørge for en systematisk legemiddelgjennomgang for pasient med langtidsopphold i sykehjem ved innkomst og minst en gang årlig. Utover dette skal legemiddelgjennomgang utføres når det er nødvendig av hensyn til forsvarlig behandling. Legemiddelgjennomgang utføres av lege, alene eller i samarbeid med annet helsepersonell. Målet med en legemiddelgjennomgang er å sikre at den enkelte pasient oppnår god effekt av legemidlene samtidig som risiko for uheldige virkninger minimaliseres og håndteres. Med en systematisk gjennomgang av legemiddelbruken vil forskrivningen kunne endres, enten ved at legemidler seponeres, dosen justeres, eller at nye legemidler forskrives for ytterligere å forbedre legemiddelbehandlingen. Studier viser at den mest vanlige endringen ved legemiddelgjennomganger, særlig for eldre, er at legemidler ikke lengre anses som nødvendige og blir seponert. Det er også vist at legemidler gis i for høy eller lav dose. Denne kvalitetsindikatoren måler hvor stor andel av beboere på sykehjem på 67 år eller eldre som har hatt en legemiddelgjennomgang siste 12 måneder.
10. Målsetting	Kvalitetsindikatoren viser om en lovfestet oppgave gjennomføres for beboere på sykehjem. Andelen beboere med gjennomført legemiddelgjennomgang bør derfor være så høy som mulig.
11. Begrepsavklaringer	Legemiddelgjennomgang (beboere på sykehjem) Legemiddelgjennomgang er en systematisk vurdering av alle pasientens legemidler for å sikre best mulig effekt av legemidlene og redusere risiko ved legemiddelbruk. Helsepersonell gjør en systematisk vurdering av hvert enkelt legemiddel og en samlet vurdering av hele legemiddelbehandlingen. Vurderingen skal ta utgangspunkt i behandlingsmål som er tilpasset pasientens ønsker, diagnoser, tilstand og livssituasjon, inkludert forutsetning for god etterlevelse. Legen skal ha det overordnede, medisinske ansvaret for beslutninger om legemiddelbehandlingen. Institusjon Forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon (2). § 1. Institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven og institusjon under den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter pasientskadeloven. Som institusjon etter helse- og

	omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c og institusjon under den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter pasientskadeloven § 1 regnes: a) Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge under 18 år som bor utenfor foreldrehjemmet som følge av behov for tjenester (barnebolig), herunder avlastningsboliger b) Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige c) Aldershjem d) Sykehjem e) Døgnplasser som kommunen oppretter for å sørge for tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp. Denne indikatoren omfatter bare bokstav c (aldershjem) og d (sykehjem)
Beregning av indikator	
12. Hovedmåltall	Måltall 1: Andel med legemiddelgjennomgang siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre). Teller: Antall med legemiddelgjennomgang siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre). Registrert med følgende i KPR: Variabel i klasse tjeneste: nummer 21 (langtidsopphold i institusjon) Variabel i klasse personopplysninger: nummer 17 (legemiddelgjennomgang gjennomført), verdi 1 (ja) og nummer 18 (dato legemiddelgjennomgang gjennomført). Nevner måltall 1-3: Totalt antall beboere (67 år og eldre) på langtidsopphold i institusjon. Registrert med følgende i KPR: Tjenestevariabel: Kode 21 (langtidsopphold i institusjon).
13. Andre måltall	Måltall 2: Andel uten legemiddelgjennomgang siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre). Teller: Antall uten legemiddelgjennomgang siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre). Registrert med følgende i KPR: Variabel i klasse tjeneste: nummer 21 (langtidsopphold i institusjon) Variabel i klasse personopplysninger: nummer 17 (legemiddelgjennomgang gjennomført), verdi 2 (nei) og nummer 18 (legemiddelgjennomgang ikke gjennomført med dato) eller, Variabel i klasse tjeneste: nummer 21 (langtidsopphold i institusjon) Variabel i klasse personopplysninger: Ingen rapportering på variabel nummer 17 (legemiddelgjennomgang gjennomført). Måltall 3: Andel hvor legemiddelgjennomgang ikke har vært relevant siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre). Teller: Antall hvor legemiddelgjennomgang ikke har vært relevant siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre). Registrert med følgende i KPR: Variabel i klasse tjeneste: nummer 21 (langtidsopphold i institusjon) Variabel i klasse personopplysninger: nummer 17 (legemiddelgjennomgang gjennomført), verdi 3 (ikke relevant) og nummer 18 (legemiddelgjennomgang ikke relevant med dato).
14. Klassifikasjoner og kodeverk	Tjenestevariabel og personopplysninger: Inneholder informasjon som beskriver vedtak/avgjørelse og bruk av kommunale tjenester.
15. Presiseringer rundt utvalg	Søkere/tjenestemottakere under 67 år som bor på langtidsopphold institusjon ekskluderes. Andeler er beregnet ut fra tall per 31.12.
16. Teknisk beregning og bearbeiding av datagrunnlag	Manglende rapportering på variabel 17 (legemiddelgjennomgang gjennomført) inngår i måltall 2 "Andel uten legemiddelgjennomgang siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre)". Bakgrunnen er at det ikke vurderes som hensiktsmessig å skille mellom der det er rapportert "nei" for gjennomført legemiddelgjennomgang (måltall 2) og der det mangler rapportering. Begge deler indikerer manglende legemiddelgjennomgang. Om det registreres "nei" eller ikke i tilfeller hvor legemiddelgjennomgang ikke er gjennomført, henger trolig mer sammen forhold som dokumenteringspraksis for ikke-utførte arbeidsoppgaver.
17. Nivå for publisering	Land, fylker og kommuner.
Datainnsamling/datakilde	
18. Datakilde(r)	Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) i Helsedirektoratet (5). Individbaserte data sendes årlig elektronisk til Helsedirektoratet fra kommunene. Data for rapporteringsåret hentes i januar hvert år fra fagsystemet i kommunen.
19. Publiseringsfrekvens	Årlig
20. Lovhjemmel	Rapportering til KPR er obligatorisk for kommunene og er regulert av Forskrift om pseudonymt register for individbasert helse- og omsorgsstatistikk.
Tolkning av tallene	

21. Sammenlignbarhet over tid og sted	Publisering av denne indikatoren kan bidra til at registreringspraksis i kommunen blir bedre, og det vil etter hvert kunne gi et riktigere bilde av tilbudet i kommunene. Publisering bidrar også til økt fokus på viktigheten av legemiddelgjennomgang av beboere på institusjon. Resultatet fra denne indikatoren egner seg for sammenlikning mellom kommuner over tid og til sammenlikning innad i egen kommune.
22. Feilkilder og usikkerhet	Resultatene må tolkes med forsiktighet. Ulikheter mellom kommunene kan skyldes: • Reelle forskjeller mellom kommunene • Høy grad av underrapportering. Opplysningene dokumenteres ikke i journal • Opplysningene kan også være dokumentert i journal, men ikke rapportert til registre • Feil i innsending av data fra kommunene • Tekniske feil og mangler i kommunenes journalsystemer • Kommunene bruker ikke veilederen for rapportering eller de ulike kravspesifikasjonene
23. Særskilt informasjon for tolkning av denne indikatoren	Andeler er beregnet per 31.12. Måltallene ble revidert i oktober 2022. Ordlyden i måltallene ble endret. I tillegg ble tidligere måltall 4: "Andel beboere (67 år og eldre) på langtidsopphold i institusjon uten rapportering på om legemiddelgjennomgang er gjennomført siste 12 måneder" fjernet fra definisjonen. Manglende rapportering inngår nå i måltall 2 "Andel uten legemiddelgjennomgang siste 12 måneder (beboere 67 år og eldre)". Endringen trådte i kraft i forbindelse med overgang fra IPLOS til Kommunalt pasient- og brukerregister i 2017.
Publisering	
24. Publiseringsarenaer	Helsedirektoratet.no
Referanser	
25. Referanser	1. Veileder om legemiddelsamstemming og legemiddelgjennomganger Helsedirektoratet 09/2022 https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/legemiddelsamstemming-og-legemiddelgjennomgang 2. Halvorsen Kjell H et al. Multidisciplinary intervention to identify and resolve drug related problems in Norwegian nursing homes. Scandinavian Journal of Primary Health Care. 2010. 28: 82–88. 3. Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helse personell som yter helsehjelp. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-04-03-320?q=legemiddelhaendtering for virksomheter og helsepers 4. Forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-16-1254 5. Kommunalt pasient- og brukerregister https://www.helsedirektoratet.no/tema/statistikk-registre-og-rapporter/helsedata-oghelseregistre/kommunalt-pasient-og-brukerregister-kpr